

Abstrakt

Zdravotnické systémy se v současnosti celosvětově potýkají s řadou negativních trendů, mezi něž patří nerovnoměrná distribuce zdravotních služeb v neprospěch venkova, stárnutí lékařů a zároveň nedostatečný nábor a retence mladých lékařů na venkově. Tyto problémy se vyskytují i ve středoevropském regionu. Přestože v mnoha státech má výzkum i tvorba politik pro rozvoj zdravotnického venkova dlouhou tradici, v České republice (ČR) jde o koncept velmi mladý (například Pracovní skupina venkovského lékařství byla v rámci odborné společnosti všeobecných praktických lékařů ustavena až v listopadu 2016).

Tato práce je orientována na segment primární péče, kde je rovnoměrné pokrytí území poskytovateli zdravotních služeb klíčové, konkrétně na obor všeobecné praktické lékařství (VPL). Její cíle korespondují s potřebou komplexního pohledu na venkovské lékařství, a to 1. definování prostorového rozdělení praxí VPL, 2. stanovení odlišností mezi městskými a venkovskými praxemi VPL a 3. návrhu opatření na rozvoj venkovského lékařství v ČR.

Analyzováno bylo několik datových souborů největší zdravotní pojišťovny v ČR (Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR – VZP ČR), která poskytuje péči 5,9 mil. obyvatel Česka (z toho 4,69 mil. dospělých), což představuje téměř 55 % populace. V oboru VPL pokrývá prakticky 100 % ordinací. Bylo vytvořeno vlastní model prostorového rozdělení praxí, vycházející z typologie OECD a upravený pro podmínky primární péče v Česku. Jeho aplikací do oboru VPL bylo prokázáno, že mimoměstské ordinace poskytují více péče vlastními silami, jejich celkové náklady na zdravotní péči jsou nižší a jsou lépe přístrojově vybaveny. Také v rámci věkové a pohlavní struktury VPL byla prokázána polarita město-venkov, která se ve sledovaném období (2010–2019) prohlubovala v neprospěch venkovských praxí. Obecná doporučení pro rozvoj venkovského lékařství vycházejí zejména ze zahraničních zkušeností a kladou důraz na komplexní opatření, zahrnující více aktérů. Klíčová je přitom koordinační role organizátora zdravotní péče, v prostředí ČR ministerstva zdravotnictví.

Závěrem lze konstatovat, že venkovské lékařství v rámci oboru VPL existuje i v ČR, má svá specifika a je relevantní se jím zabývat. Zároveň byla ověřena platnost řady trendů, přítomných v jiných zemích, i v prostředí zdravotnického systému ČR. Tato práce by mohla přispět k jejich kontextovému zařazení a tím i okamžitému využití v dalším výzkumu i praxi.